

Függöny - ún. parde

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	8427
Készítés ideje:	1860 - 1870
Készítés helye:	Irán (Perzsa Birodalom); Iszfahán
Anyag:	pamutvászon
Technika:	dúccal nyomott; ecsettel festett
Méretek:	hosszúság: 206 cm szélesség: 119 cm

Az álló téglalap alakú textília tükrében karéjosan szeldelt ívű imafülkébe (*mihrab*) foglalva egy hatalmas ciprus áll, amelyet két oldalról hullámindára fűzött virágpalmetta-sor, valamint zerge-, páva-, és papagájpár fog közre. A központi ciprust a tükör két oldalán kisebb ciprusokkal, mandorlával, virágokkal és madarakkal díszített keskeny sáv szegélyezi.

Bordúrrjének fő sávjában kétoldalt és lent hullámindára fűzött virágpalmetták sora fut, külső és belső mellékbordúrrját a főbordúrhöz hasonló, de apróbb mintasor tölti ki.

Felső, fríz-szerűen kialakított keretsávjában ciprusokkal elválasztott, karéjos ívű fülkékben stilizált virágbokrok sorakoznak.

A szövet az iszfaháni un. qalamkari textilek jól ismert csoportjába tartozik: a papírvékonyágú, fényes felületű, színesen mintázott (kézi munkával festett, nyomott vagy rezervált) kartonokat a perzsa otthonokban, sátrakban ajtófüggönyként, faliképként, ágy-, vagy asztalterítőként, illetve viseletek anyagaként, béléseként használták. Európában függönyszárnyként voltak kedveltek. Bár látszólag mechanikus munka, valójában a számos fennmaradt példány között szinte nincs két egyforma, noha alapmotívuma, a hegy ciprusfával szinte mindig megjelenik. Három kartusba osztott perzsa felirata is az egyéni teljesítményt hangsúlyozza: „Hag Hoseyn Rabice Mohammad qalamkarja száz kiváló [munka] legjobbika.” Az önállóság határait jelzi ugyanakkor, hogy ez a szöveg, ugyanebben a hármasságban más korabeli qalamkari textileken is megtalálható, csak a mesternév cserélődik.

Ugyanilyen kompozíciókat falicsempéken is kidolgoztak. Keltezésüket jelentősen megkönnyíti, hogy ismerjük a típus datált példányaikat. A budapesti Iparművészeti Múzeumban több hasonló díszítményű, csupán részleteiben különböző változata megtalálható (pl. függönypár Fettick Ottó gyűjteményéből, ltsz. 54.2822.1-2.).

Irodalom

- Szerk.: Kelényi Béla, Szántó Iván: 18-19. századi perzsa szőnyegek és más textíliák. *Két korszak határán. Perzsa művészet a Qádzsár-korban (1796-1925)*. Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Művészeti M., Budapest, 2010. - p. 205. Nr. K.7.3.1. (Pásztor Emese)
- Pásztor Emese: *Nyomott mintás textíliák a Magyar Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. Kiállítás a sárvári Nádasdy Ferenc Múzeumban*. Szombathely, 1987. - Nr. 48.

